

Національна Молодіжна Рада України

Позиційний документ Національної молодіжної ради України **“Захист прав дискримінованих груп молоді”**

Одне з головних Місій НМРУ є: представляти та захищати громадянські, політичні, соціальні та економічні права молоді України.

Серед Завдань та цілей Спілки є:

- Удосконалення законодавства щодо молодіжної політики та прав молоді;
- Протидія дискримінації та сприяння становленню рівності прав та можливостей для кожної молодої людини;

Права людини - це стандарти, які дозволяють людям жити у гідності, свободі, рівності, справедливості та мирі. Права - не привілей певної групи, ними володіє кожна людина за правом народження без огляду на стать, національність, соціальний статус, етнічну належність та вік. Кожна держава повинна в повній мірі захищати права своїх громадян через закони, державну політику, інституційну практику та організаційну поведінку для сталого розвитку та повноцінного розвитку суспільства.

Кожна молода людина має право на повноцінний:

- доступ до освіти
- на автономність та інклюзивність суспільства та інфраструктури
- на мобільність
- на участь (активне громадянство, побудова демократії, процеси прийняття рішень)
- на різноманіття у суспільстві
- на доступ до інформації
- на якісні послуги в сфері охорони здоров'я

В Україні систематично порушуються права численних груп громадян , серед них і права молоді., зокрема найбільш вразливими серед молоді є групи, що зазнають дискримінації.

До груп, що можуть зазнавати дискримінації та можуть потребувати інклюзивного підходу, відносяться:

- національні та етнічні меншини;
- внутрішньо переміщені особи;
- представники релігійних груп;
- люди з фізичною та ментальною інвалідністю;

- молодь, що проживає у сільській місцевості та молодь, що має проблеми з інтеграцією;
- молодь, що проживає на тимчасово окупованих територіях;
- ЛГБТ+ молодь;
- молодь без вищої освіти чи досвіду роботи
- ветерани (учасники конфлікту на сході України) та їхні родичі;
- дівчата, що рано завагітніли або рано вступили у шлюб;
- алкозалежна молодь;
- наркозалежна молодь;
- молодь, що опинилася у складних життєвих обставинах;
- молодь, що перебуває у місцях позбавлення волі, або повертається в суспільство після відбування покарання;
- молоді люди з досвідом проживання в інтернатних закладах;
- люди, що живуть з ВІЛ, та ті що зазнають дискримінації за ознакою здоров'я;
- молодь, що зазнала фізичного чи психологічного насилля;
- жертви торгівлі людьми, жертви сексуального чи трудового рабства;
- безпритульна молодь;
- молодь, що дискримінується за фізичними ознаками;
- представники комерційного сексу.

На сьогодні представники кожної з груп в тій чи іншій мірі зазнають різного роду дискримінації, негативного впливу стереотипів, сегрегації, стигматизації, ейблїзму, мають проблеми з соціалізацією та складнощі з доступом до сервісів, а також проблеми зі здобуттям освіти. Розвитку цих явищ сприяє не лише відсутність спеціальної державної політики, направленої на соціалізацію кожної з груп, а і критично низький рівень толерантності в суспільстві. Відповідно до опитувань, 55% молодих українців нетолерантно ставляться до представників ЛГБТ+ спільноти, 56% молоді нетолерантні до ромських родин, а 83% негативно ставляться до людей, що вживають наркотичні речовини.¹

У зв'язку з цим Національна молодіжна рада України рекомендує відповідальним органам влади:

- Інтегрувати підходи, що базуються на дотриманні прав людини в усі державні документи, стратегії та програми, включаючи Програму діяльності Уряду до 2025 року;
- Запровадити посаду “молодіжного омбудсмена” - урядового уповноваженого з прав молоді, що має опікуватись кроссекторальною молодіжною політикою, яку реалізують органи виконавчої влади та забезпечувати моніторинг державних молодіжних програм на наявність підходів дотримання прав людини та недискримінації груп молоді, що можуть зазнавати дискримінації;

¹ Дані приведені згідно з дослідженням Українське покоління Z: цінності та орієнтири, GFK, 2017.

- Зважаючи на вищезазначене, рекомендуємо органам місцевої влади провести розширену зустріч з молоддю та молодіжними ГО, проаналізувати чинну ситуацію, виявити нагальні потреби молоді та спробувати сформувані спільний план дій для подальшої співпраці та налагодження діалогу між молоддю та місцевою владою для розбудови муніципалітету, в якому комфортно та безпечно жити для молоді.
- У зв'язку з цим, особлива увага держави має бути спрямована на інформаційно-просвітницьку діяльність. Влада у партнерстві з молодіжними ГО повинна заохочувати міжкультурний та міжрелігійний діалог, що спрямований на підвищення рівня толерантності, запобігання конфліктів, створювати і розширювати можливості для контролю пропаганди в протипагу ідеям насильства, екстремізму і радикалізації, що останнім часом мають широку підтримку серед молодих українців. Для цього мають бути проведені широкі інформаційні кампанії для підвищення обізнаності серед населення, а також впроваджені програми з навчання лідерів громадянського суспільства та державних службовців на місцях, що займатимуться просвітницькою діяльністю. Важливо також залучити до діяльності з підвищення толерантності в суспільстві і освітні заходи. Так, скасування у школах обов'язкових навчальних годин з факультативних курсів релігійного спрямування, зокрема з курсу основи християнської етики факультативного курсу "Основи християнської етики" може знизити рівень нетерпимості певних груп українців до представників інших конфесій та сприятиме реалізації конституційного права на свободу світогляду і віросповідання, що включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої.² Натомість, факультативними курсами можуть бути впроваджені предмети "Філософія, етика, мораль", "Релігієзнавство", "Права людини", "Гендерна рівність і толерантність", "Конфліктологія і побудова миру".
- Для реалізації амбітного плану впровадження політики інклюзивності, толерантності та дотримання прав людини, органи влади можуть залучати представників громадянського суспільства. Так, наприклад, у підтримку до державної інклюзивної політики, молодіжні громадські організації можуть проводити роботу щодо спрощення мови документів, проводити аудит доступності інфраструктури для людей з інвалідністю, впроваджувати неформальні освітні програми, направлені на підвищення поваги до законності та терпимості у соціумі.

² Стаття 35 Конституції України.